

Brusel 22. března 2024
(OR. en)

Interinstitucionální spis:
2024/0068(COD)

8148/24
ADD 5

SOC 231
EMPL 133
ECOFIN 353
EDUC 99
JEUN 64
CODEC 885
IA 93

PRŮVODNÍ POZNÁMKA

Odesílatel:	Martine DEPREZOVÁ, ředitelka, za generální tajemnici Evropské komise
Datum přijetí:	21. března 2024
Příjemce:	Thérèse BLANCHETOVÁ, generální tajemnice Rady Evropské unie
Č. dok. Komise:	SWD(2024) 68 final
Předmět:	PRACOVNÍ DOKUMENT ÚTVARŮ KOMISE SOUHRN ZPRÁVY O POSOUZENÍ DOPADŮ Průvodní dokument k návrhu směrnice Evropského parlamentu a Rady o zlepšování a prosazování pracovních podmínek stážistů a boji proti zastírání řádných pracovních poměrů stážemi a návrhu doporučení Rady k posílenému rámci kvality stáží, kterým se nahrazuje doporučení Rady ze dne 10. března 2014 k rámci kvality stáží

Delegace naleznou v příloze dokument SWD(2024) 68 final.

Příloha: SWD(2024) 68 final

EVROPSKÁ
KOMISE

V Bruselu dne 20.3.2024
SWD(2024) 68 final

PRACOVNÍ DOKUMENT ÚTVARŮ KOMISE
SOUHRN ZPRÁVY O POSOUZENÍ DOPADŮ

[...]

Průvodní dokument k

návrhu směrnice Evropského parlamentu a Rady o zlepšování a prosazování pracovních podmínek stážistů a boji proti zastírání řádných pracovních poměrů stážemi

a

návrhu doporučení Rady k posílenému rámci kvality stáží, kterým se nahrazuje doporučení Rady ze dne 10. března 2014 k rámci kvality stáží

[...]

{COM(2024) 132 final} - {COM(2024) 133 final} - {SEC(2024) 97 final} -
{SWD(2024) 66 final} - {SWD(2024) 67 final}

A. Potřeba opatření na úrovni EU

Jaký problém se řeší?

V EU je 3,1 milionu stážistů a očekává se, že poptávka po stážích poroste. Kvalitní stáže mohou znamenat vstup na trh práce. I přes zlepšení, která přineslo [doporučení Rady k rámci kvality stáží](#) z roku 2014, však **přetrvávají určité výzvy**.

První výzva se týká **problematického využívání stáží** ze strany poskytovatelů stáží, tj. nezákonných praktik, kdy jsou řádné pracovní poměry zastírány stážemi nebo kdy stáže nejsou v souladu s právními předpisy. Osoby vykonávající protiprávní stáže jsou zbaveni příslušných práv zakotvených v právu EU, vnitrostátním právu nebo kolektivních smlouvách. Druhým problémem je existence stáží **nízké kvality**, které nezahrnují žádnou odměnu nebo je při nich odměna neodůvodněně nízká, neposkytují přístup k sociální ochraně a/nebo mají vzdělávací prvek, který je nevyhovující, jakkoli mohou být takové stáže legální. Třetí se týká **nerovného přístupu** v důsledku překážek, kterým čelí zranitelné skupiny, překážek pro přeshraniční stáže a výzev týkajících se stáží na dálku / hybridních stáží.

Tyto problémy negativně ovlivňují přechod (mladých) lidí na trh práce, připravují některé z nich o pracovní práva, na která mají nárok, a zvyšují riziko chudoby a sociálního vyloučení. Vytvářejí také nekalou konkurenci na trhu, mohou přispívat k přetrvávání nesouladu mezi nabízenými a požadovanými dovednostmi a omezovat konkurenceschopnost EU.

Čeho by měla tato iniciativa dosáhnout?

Její obecným cílem je zlepšit využívání a kvalitu stáží a přístup ke stážím v celé EU tak, aby poskytovaly skutečnou vzdělávací a pracovní praxi a usnadňovaly přechod ze vzdělávání do zaměstnání a přechody mezi zaměstnáními. Konkrétně je cílem iniciativy posílit prosazování platných právních předpisů a podpořit stážisty v přístupu k jejich pracovním právům, předcházet problematickému využívání stáží, podpořit spravedlivé pracovní podmínky (včetně odměňování a přístupu k sociální ochraně), zlepšit vzdělávací prvek stáží a přístup k příležitostem stáží.

Jakou přidanou hodnotu mají tato opatření na úrovni EU?

Iniciativa EU přispěje k dosažení cílů Smlouvy, kterými jsou podpora udržitelného hospodářského růstu a sociálního pokroku. Měla by nastartovat vzestupnou sociální konvergenci a posílit soudržnost jednotného trhu tím, že podpoří členské státy při zajišťování rovných podmínek, prosazování platných pravidel a jednotné a spravedlivé úrovně ochrany stážistů v EU. Rozšíří také počet (budoucích) pracovníků s odpovídajícími dovednostmi, což přispěje ke konkurenceschopnosti podniků a sociálnímu začleňování.

B. Možnosti politiky

Jaké legislativní a nelegislativní možnosti byly zvažovány? Je některá možnost upřednostňována? Proč?

Posouzení dopadů se zabývalo čtyřmi oblastmi politiky: problematické využívání (A), nízká kvalita stáží (B), nerovný přístup ke stážím (C) a mezery v oblasti působnosti (D). Tyto možnosti politiky byly vybrány na základě jejich nejvyššího kladného hodnocení z hlediska účinnosti, efektivity, soudržnosti a proporcionality ve srovnání se základním scénářem.

V rámci **oblasti politiky A** upřednostňovaná možnost vyžaduje účinné kontroly a inspekce za účelem odhalování stáží, které nejsou v souladu s právními předpisy, a pracovních poměrů, které jsou zastírány stážemi, a přijímání donucovacích opatření ve vztahu k takovým stážím, za pomoci demonstrativního seznamu prvků definovaných na úrovni EU. Tato možnost zahrnuje opatření na podporu příslušných orgánů při provádění posouzení a specializovaná podpůrná opatření pro stážisty, která jim umožní prosazovat svá práva.

V rámci **oblasti politiky B** upřednostňovaná možnost zajišťuje, aby se stážisty, kteří jsou pracovníky, nebylo zacházeno méně příznivě, pokud jde o pracovní podmínky, včetně odměňování, než se srovnatelnými pracovníky po nástupu, pokud toto zacházení nelze ospravedlnit objektivními důvody. Mimo jiné obsahuje upřednostňovaná možnost doporučení týkající se spravedlivého/přiměřeného odměňování, přístupu k sociální ochraně a poradenského vedení (mentorství) pro všechny stážisty a rozšíření informací poskytovaných v písemných dohodách o stáži.

V rámci **oblasti politiky C** obsahuje upřednostňovaná možnost doporučení 1) zajistit rovný přístup ke stážím pro zranitelné skupiny; 2) usnadnit přeshraniční stáže a 3) zlepšit stáže na dálku / hybridní stáže. V **oblasti politiky D** rozšiřuje oblast působnosti na všechny stáže.

Upřednostňovanou možností je balíček, který zahrnuje **směrnici** vztahující se na stážisty, kteří jsou pracovníky podle práva EU, a **aktualizované doporučení Rady**, které se vztahuje na všechny stážisty.

Kdo podporuje kterou možnost?

Upřednostňovaná možnost odráží priority [usnesení Evropského parlamentu z roku 2023](#) podle článku 225 Smlouvy o fungování EU, které vyzvalo Komisi, aby aktualizovala a posílila rámec kvality stáží z roku 2014 a aby z něj učinila silnější legislativní nástroj. Reaguje také na doporučení Konference o budoucnosti Evropy a na postoje odborových svazů a organizací mládeže. Z důvodu subsidiarity, proporcionality a legality však upřednostňovaná možnost v několika oblastech nezahrnuje právně závazná opatření, která tyto zúčastněné strany požadovaly. Zaměstnavatelé souhlasí s obecným cílem a s většinou možností politiky v rámci upřednostňované možnosti, jsou však proti právně závaznému opatření a prosazují opatření nelegislativní povahy.

C. Dopady upřednostňované možnosti

Jaké jsou přínosy upřednostňované možnosti?

Tato možnost přinese **sociální výhody pro stážisty**, neboť se sníží počet problematických a nekvalitních stáží. Výsledkem bude také snížení počtu stážistů, kteří absolvují nadměrně dlouhé stáže včetně opakovaných / po sobě jdoucích stáží u téhož zaměstnavatele. Stážisté by těžili také ze spravedlivějšího odměňování, lepšího přístupu k sociální ochraně a lepších příležitostí ke vzdělávání. V závislosti na způsobu provádění by se tato opatření mohla dotknout až 1,5 milionu neplacených stážistů a 300 000 placených stážistů bez přístupu k plné sociální ochraně. Stážisté, kteří jsou považováni za pracovníky, budou mít stejné zacházení jako ostatní pracovníci / pracovníci po nástupu v témže zařízení, pokud odlišné zacházení nelze ospravedlnit objektivními důvody. Upřednostňovaná varianta by rovněž umožnila lepší přístup ke stážím pro stážisty ze zranitelných skupin, včetně osob se zdravotním postižením.

Očekává se, že upřednostňovaná možnost přinese **ekonomické výhody poskytovatelům stáží**, kteří budou mít prospěch ze spravedlivější hospodářské soutěže na trhu. Kromě toho by zaměstnavatelé měli prospěch z růstu produktivity a konkurenceschopnosti díky kvalifikovanějším pracovním silám. Další přínosy by plynuly z lepšího souladu mezi nabídkou a poptávkou na trhu práce a vyšší míry udržení pracovníků, což by mohlo snížit náklady zaměstnavatelů na vyhledávání, sladování nabídky a poptávky a nábor. Poskytovatelé stáží by také měli prospěch z širší a rozmanitější nabídky uchazečů.

Jaké jsou náklady upřednostňované možnosti?

Hlavní náklady upřednostňované možnosti se týkají možného zvýšení nákladů na pracovní síly a na správní nebo soudní řízení a sankce. Ty by se vztahovaly pouze na ty poskytovatele stáží, u nichž kontroly a inspekce odhalí problematické stáže, a na ty, kteří nabízejí nekvalitní stáže. Upřednostňovaná možnost s sebou nese i určité náklady na přizpůsobení se novým ustanovením a na poskytování informací (na základě žádosti) o stážistech a jejich smlouvách příslušným orgánům.

Některé zúčastněné strany se obávaly, že tyto náklady by mohly omezit nabídku stáží, zejména placených stáží. Tyto potenciálně ušlé stáže budou pravděpodobně většinou problematické a/nebo nekvalitní, což odpovídá cíli iniciativy. Očekává se, že vliv na snížení počtu placených stáží bude malý vzhledem k přínosům pro poskytovatele stáží, demografickým trendům a napjatým podmínkám na trhu práce.

Jaký bude dopad na podniky, včetně malých a středních podniků?

Malé a střední podniky budou mít prospěch z většího počtu stážistů a rovnějších podmínek, což přispěje k jejich konkurenceschopnosti.

Očekávají se významné dopady na vnitrostátní rozpočty a správní orgány?

Vnitrostátní orgány by mohly účinněji odhalovat pracovní poměry, které jsou zastírány stážemi, a bojovat proti nim. Kladný dopad na veřejné rozpočty by plynul ze zvýšených daňových příjmů a příspěvků na sociální zabezpečení, uložených pokut a snížených výdajů na sociální ochranu a aktivaci. Hlavní zdroje nákladů by souvisely s provedením ve vnitrostátních regulačních rámcích, posílením kapacity kontrolních orgánů a zřízením kanálů pro oznamování. Malý negativní dopad na rozpočet by mohl být zaznamenán v případě, že by se poskytovatelé stáží rozhodli snížit celkový počet placených míst.

Očekávají se jiné významné dopady?

Očekává se, že upřednostňovaná možnost bude mít silný pozitivní dopad na zajištění základních práv v EU.

D. Ná vazná opatření

Kdy bude tato politika přezkoumána?

Směrnice bude vyhodnocena pět let po vstupu v platnost, po uplynutí dvouleté lhůty k provedení ve vnitrostátním právu, a doporučení pak do tří let po přijetí.